

Kommunstyrelsens förvaltning

Datum 2025-09-24
Diarienummer KS/2025:219

Handläggare
Patric Landin

Kommunstyrelsen

Kommungemensamma internkontrollmoment 2026

Bakgrund

Varje år fastställer kommunstyrelsen två gemensamma kontrollmoment som gäller för samtliga nämnder. Det ger en samlad bild över hur vissa kommungemensamma processer fungerar och hanteras hos nämnderna. Kontrollmomenten väljs ut utifrån en risk- och väsentlighetsanalys. Nämnderna får anvisningar för hur kontrollarbetet ska gå till. Vissa kontroller genomförs av kommunstyrelsens förvaltning. De gemensamma processerna rapporteras till kommunstyrelsen två gånger per år.

Sammanfattning

Kommunens ledningsgrupp har kartlagt processer/rutiner där risk och sannolikhet finns för att fel, misskötsel, brister i olika grad kan uppstå och som kan utgöra ett hot, ett hinder eller en negativ påverkan på kommunen. Dessa ligger till grund för en bedömning av hur allvarligt det blir om riskerna blir verklighet d v s hur stor sannolikheten är att de identifierade riskerna inträffar och konsekvenserna av dem.

Kontroll av rutiner för *utrymning* vid akuta händelser är det första riskområdet som bedöms som en process som kan utgöra en risk - hot, hinder med en negativ påverkan på kommunen. Kontrollområdet är relevant och aktuellt eftersom brister i utrymningsrutiner för verksamheten kan innebära stora risker för liv och hälsa för både anställda och besökare vid akuta händelser. Som arbetsgivare har kommunen ansvar att säkerställa säkra och effektiva utrymningsvägar och fungerande utrymningsrutiner.

Det andra riskområdet berör upprättande av handlingsplaner för *hot och våld* när det upptäcks risker i arbetsmiljön som ska åtgärdas omgående, exempelvis vid en underökning eller skyddsround. Kontrollområdet är relevant och aktuellt därför att offentliganställda i allt högre grad utsätts för våld och hot inom vård- och kontaktyrken där kvinnor främst drabbas med skador av fysisk eller psykisk karaktär. Som arbetsgivare har kommunen ett ansvar för att förebygga och åtgärda hot och våld mot personal för att skapa en trygg och säker arbetsmiljö.

Två kommungemensamma internkontrollmoment föreslås för år 2026; Kontroll av att det finns utrymningsrutiner för verksamheten, samt kontroll av att det efter upptäckta risker och brister i arbetsmiljön finns upprättade handlingsplaner för hot och våld.

Det är avgörande att barns behov och rättigheter tas i beaktande både vid kontroll av handlingsplaner för hot och våld och för utrymningsrutiner vid

Tjänsteskrivelse

Datum 2025-09-24
Diarienummer KS/2025:219

akuta händelse för att säkerställa att kommunen agerar i enlighet med barnkonventionen och upprätthåller barns trygghet och integritet.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 2025-09-24

Kommunstyrelsens förvaltnings förslag till beslut

1. Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att fastställa följande kommungemensamma internkontrollmoment för 2026:

Kontroll av att det finns utrymningsrutiner som motverkar fara för liv och hälsa för anställda och besökare för verksamheten vid akuta händelser.

Kontroll av att det, efter upptäckta risker och brister i arbetsmiljön, finns upprättade handlingsplaner som motverkar hot och våld för anställda i verksamheten.

Beslutet skickas till
Kommunfullmäktige
Samtliga nämnder
Kommunens ledningsgrupp
Kommunrevisionen
Akten

Kartläggning och urval av processer/rutiner

Kommunens ledningsgrupp har genomfört en kartläggning av riskfyllda processer, rutiner, mål, arbetsuppgifter mm på kommungemensam nivå. Processerna/rutinerna är sådana där risk finns för att fel, misskötsel eller brister i måluppfyllelse i olika grad kan utgöra hot, hinder eller en negativ påverkan på kommunen. Möjliga risker har först inventerats och därefter bedömts utifrån sannolikhet och konsekvens på en skala från ett till fem enligt tabellerna nedan:

Sannolikhetsnivåer för fel	Skala	Riskbedömning	Konsekvenser vid fel	Skala	Påverkan på verksamhet / kostnad om fel uppstår
Osannolik	1	Risken är praktiskt taget obefintlig för att fel ska uppstå	Försumbar	1	Är obetydlig för de olika intressenterna och kommunen
Mindre sannolik	2	Risken är mycket liten för att fel ska uppstå	Lindrig	2	Uppfattas som liten av såväl intressenter som kommun
Möjlig	3	Det finns en risk för att fel ska uppstå	Kännbar	3	Uppfattas som besvärande för intressenter som kommun
Sannolik	4	Det är troligt att fel ska uppstå	Allvarlig	4	Är så stor att fel inte får inträffa

Tjänsteskrivelse

Datum 2025-09-24
Diarienummer KS/2025:219

Mycket sannolik	5	Det är mycket troligt att fel ska uppstå	Mycket allvarlig	5	Är så stor att fel helt enkelt inte får inträffa
-----------------	---	--	------------------	---	--

Notering: Mjölby kommuns rutiner för intern kontroll har uppdaterats för att harmonisera med Sveriges kommuners och regioners vägledning för intern kontroll sedan riskanalysen genomfördes av kommunens ledningsgrupp. Framöver kommer skalan 1-4 användas vid riskvärdering.

När riskerna värderats och satts i prioritetsordning kan vi bedöma vilka risker som ska åtgärdas och vilka som kan accepteras och hanteras genom kontroller. De risker som väljs ut ska vara väsentliga, det vill säga sådana som kommunen har rådighet över att påverka och som ligger inom kommunens ansvarsområde.

Utifrån kommunens ledningsgrupps riskanalys har följande två väsentliga risker/rutiner med hög riskvärdering prioriterats:

Process, rutin	Bedömning av sannolikhet för risk	Bedömning av påverkan och konsekvenser	Sannolikhet x konsekvens = riskvärde (1-25)
Kontroll av handlingsplaner för hot och våld.	Som arbetsgivare har kommunen ett ansvar för att förebygga hot och våld mot anställda. När det upptäcks risker i arbetsmiljön (exempelvis vid en underökning eller skydds rond) ska de åtgärdas omgående. De åtgärder som inte går att genomföra omgående lägger chefen in i handlingsplanen med datum, ansvarig samt uppföljning. En handlingsplan mot hot och våld tas med andra ord endast fram om det finns åtgärder som behöver genomföras utifrån de risker som finns.	Om handlingsplaner för hot och våld inte följs upp och tillräckliga åtgärder inte vidtas riskerar vi en otrygg arbetsmiljö för medarbetare, förtroendevalda och kunder. Arbetet för en god arbetsmiljö riskerar att bli lidande om organisationen inte upprättar handlingsplaner i händelse av hot och våld. Om arbetsmiljön upplevs som otrygg riskerar kommunens arbetsgivarvarumärke att skadas och vi får svårt attrahera den kompetens som behövs för att utföra vårt uppdrag.	3x4 = 12
Kontroll av utrymningsrutiner vid akuta händelser.	Det finns risk att verksamheter saknar rutiner för in- och/eller utrymning vid akuta händelser. Om rutiner inte övas finns risk att de inte är kända i verksamheten och inte tillämpas på avsett vis.	Om det saknas rutiner för in- och/eller utrymning, eller rutinerna inte är kända, finns risk för fara för personalens och kunders säkerhet och hälsa. Konsekvenserna av en riskfylld situation riskerar att bli större än nödvändigt.	3x5 = 15

Rutiner för in- och/eller utrymning vid akuta händelser är det första riskområdet som bedöms som en process som kan utgöra en risk - hot, hinder med en negativ påverkan på kommunen. Enligt riskbedömning är det möjligt att fel ska uppstå med så allvarliga konsekvenser att fel inte får inträffa. Om det saknas rutiner för in- och/eller utrymning, eller rutinerna inte är kända, finns

Tjänsteskrivelse

Datum 2025-09-24
Diarienummer KS/2025:219

risk för fara för personalens säkerhet och hälsa. Konsekvenserna av en riskfylld situation riskerar att bli större än nödvändigt. Den bedömda risken är att verksamheter saknar rutiner för in- och/eller utrymning vid akuta händelser. Kontroll bör fokusera på om rutiner vid akuta händelser finns för verksamheten för all utrymning som inte berör brand och riktas mot nämnder och verksamheter med eller utan offentliga lokaler. För att kontrollen inte ska bli för omfattande bör stickprov övervägas som kontrollmetod.

Det andra riskområdet berör upprättande av handlingsplaner för hot och våld där det enligt riskbedömning är möjligt att fel kan uppstå med så allvarliga konsekvenser att fel helt enkelt inte får inträffa. Som arbetsgivare har kommunen ett ansvar för att förebygga hot och våld mot anställda. Om upprättande av handlingsplaner för hot och våld inte följs upp och tillräckliga åtgärder inte vidtas riskerar vi en otrygg arbetsmiljö för medarbetare och indirekt även för våra kunder. Om arbetsmiljön upplevs som dysfunktionell och otrygg riskerar kommunens arbetsgivarvarumärke på sikt att skadas och vi får svårt att attrahera den kompetens som behövs för att utföra vårt uppdrag. Den bedömda risken är att det inte omedelbart upprättas handlingsplaner efter upptäckta risker eller brister i arbetsmiljön. Kontroll bör riktas mot nämnder och fokusera på om det utifrån upptäckta risker och brister i arbetsmiljön upprättats handlingsplaner för att motverka hot och våld mot anställda. För att kontrollen inte ska bli för omfattande bör stickprov övervägas som kontrollmetod.

Förslag till gemensamma kontrollmoment 2026

De två riskområdena föreslås utgöra kommungemensamma internkontrollmoment för år 2026. I tabellen nedan presenteras förslag till kontrollmomentens genomförande:

Process, rutin	Sannolikhet (1-5)	Konsekvens (1-5)	Kontrollmoment	Kontrollmetod	Omfattning (frekvens)	Kontrollansvar	Rapport till
Uppföljning av handlingsplaner för hot och våld	3	4	Finns handlingsplaner för hot och våld efter upptäckta brister och risker i arbetsmiljön?	Stickprov	1 gång per år	Respektive nämnd	KS Nämnder Revisor
Kontroll av utrymningsrutiner i akuta händelser	3	5	Finns utrymningsrutiner för verksamheten av anställda och besökare	Stickprov	1 gång per år	Respektive nämnd	KS Nämnder Revisor

Tjänsteskrivelse

Datum 2025-09-24
Diarienummer KS/2025:219

			vid akuta händelser?				
--	--	--	----------------------	--	--	--	--

Beaktande av barnkonventionen

Vid akuta händelser som medför fara för liv och hälsa är barn och ungdomar en särskilt utsatt grupp inom exempelvis Utbildning och Kultur och fritid.

Den upplevda tryggheten påverkar hur barn och ungdomar använder en offentlig plats eller en verksamhet som biblioteksverksamhet i Stadshuset. Om utrymningsplaner eller arbetet med att förebygga och hantera hot och våld fungerar bristfälligt i verksamheten riskerar vi en otrygg arbetsmiljö för anställda som spiller över på barn och ungdomar.

Hot och våldssituationer som uppstår bland barn och ungdomar genom exempelvis gängkonflikter och i nära relationer bör beaktas vid analys och utformning av rutiner och handlingsplaner för att motverka fara för liv och hälsa för både allmänheten, barn och ungdomar samt anställda. Barns säkerhet och välbefinnande måste prioriteras, särskilt för utsatta grupper som barn med funktionsnedsättningar eller de som befinner sig i utsatta situationer.

Det är avgörande att barns behov och rättigheter tas med för att säkerställa att kommunen agerar i enlighet med barnkonventionen och upprätthåller barns trygghet, säkerhet och integritet.

Kommunstyrelsens förvaltning

Andreas Capilla
Kommundirektör

Patric Landin
Verksamhetsstrateg